

Makro: Bütçe dengesi Ekim'de 83,3 milyar TL açık verdi

Ekim ayında merkezi yönetim bütçe açığı 83,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşerek 2021 aynı dönemine göre (17,4 milyar TL) belirgin oranda arttı. Böylece ilk 10 ayda bütçe açığı 128,8 milyar TL'ye ulaştı. Faiz dışı denge ise Ekim'de 22,1 milyar TL açık verdi ve Ocak-Ekim döneminde faiz dışı fazla 139,5 milyar TL'ye geriledi. Orta Vadeli Program'da 2022 için sunulan bütçe açığı tahminleri (toplam: 461,2 milyar TL , GSYİH'nin %3,4'ü), (faiz dışı açık 131,4 milyar TL; GSYİH'nin %1,0'i) ile faaliyette yurt dışı kaynaklı yavaşlamanın belirginleşiyor olması bir arada değerlendirildiğinde, yılın son iki ayında büyümeyi desteklemek için kullanılabilecek önemli bir mali alan olduğunu düşünüyoruz.

- **Merkezi yönetim bütçe gelirleri, Ekim'de yıllık %96,6**, Ocak-Ekim döneminde ise %99,1 arttı; 2.199,4 milyar TL. OVP yıl sonu tahmini 2.672,5 milyar TL olup, yılın ilk 10 ayında tahminin %82'si gerçekleşmiş oldu.
 - **Vergi gelirleri yıllık bazda %89 artarak 181,8 milyar TL seviyesinde gerçekleşti.** Vergi gelirlerindeki artışta özellikle özel tüketim vergisi (ÖTV) ve ithalde alınan katma değer vergisindeki artış etkili olurken, kurumlar vergisinde düşüş gözlemlendi. Vergi türlerinin detayına bakıldığında;
 - ÖTV'de artış eğilimi devam ederek, Ekim'de yıllık %155,7 artış gösterdi. Petrolden alınan ÖTV, eşel mobil sisteminin bitmesi kaynaklı baz etkisiyle yıllık bazda yüksek oranlı artışını sürdürüyor: %421. Diğer taraftan, motorlu taşıtlardan alınan ÖTV %212, dayanıklı tüketim mallarından alınan ÖTV ise %155 arttı.
 - Dahilde alınan KDV artışı Eylül'de daralma göstermesinin ardından Ekim'de yıllık %39 arttı.
 - Döviz kuru ve ithalat birim değerindeki artışın etkisiyle ithalde alınan katma değer vergisindeki yükseliş devam etti ve Ekim ayında yıllık %127 artış gösterdi.
 - Gelir vergisi %64 artarken, kurumlar vergisi ise %33 daraldı.
 - **Vergi gelirlerinde Ocak-Ekim döneminde yıllık artış ise %102 oldu;** 1829,8 milyar TL.
 - **Vergi gelirleri fiyat ve mevsim etkilerinden arındırılarak incelendiğinde ise,** Eylül ayına göre vergi gelirlerinin yüzde 2,5 azaldığını hesaplıyoruz. Bu azalışta gelir vergisi ve dahilde ve ithalden alınan KDV'deki gerilemenin etkili olduğunu, ÖTV ve kurumlar vergisi gelirlerindeki artışın ise düşüşü sınırladığını görüyoruz.
- **Merkezi yönetim bütçe harcamaları ise Ekim'de özellikle cari transferler (sosyal güvenlik vb.) ve personel giderlerindeki artışın etkisiyle yıllık bazda %134 büyümeye kaydetti.** Böylece Ocak-Ekim döneminde yıllık %96,8 artışla 2.328,2 milyar TL'ye ulaştı. OVP yıl sonu tahmini 3.133,7 milyar TL olup, yılın ilk on ayında tahminin %74'ü gerçekleşmiş oldu.
 - **Faiz dışı harcamalar, Ekim'de yıllık %110 arttı; 246 milyar TL. Ocak-Ekim döneminde yıllık artış ise %100,7 oldu.**
 - Cari transferler (sosyal güvenlik vb.) yıllık %136 arttı. Bu kalem içerisinde yer alan Mevduat ve Katılma Hesaplarının Kur Artışlarına Karşı Korunmasına İlişkin Giderler kalemi Ekim'de 6,7 milyar TL oldu ve sene başından bu yana 91,6 milyar TL'ye ulaştı.
 - Borç verme kalemi Ekim'de 12,8 milyar TL, Ocak-Ekim döneminde ise 188 milyar TL oldu. Aylık tutarın 6,5 milyar TL'si BOTAŞ'a, 3,0 milyar TL'si T.C. Devlet Demiryolları'na verilenlerden oluştu. Yılın ilk on ayında aktarılan tutarlar ise BOTAŞ'a 121,4 milyar TL, TC Devlet Demiryolları'na 19,5 milyar TL, Elektrik Üretim A.Ş'ye 11,4 milyar TL, Toprak Mahsulleri Ofisi'ne ise 10 milyar TL olarak gerçekleşti.

- Yatırım harcamalarını da içeren sermaye giderlerinde artış eğilimi sürdü; Ekim'de yıllık %107, Ocak-Ekim döneminde %99 artış gösterdi.
- Mal ve hizmet alımları da Ekim'de yıllık %73 ile yüksek artış gösteren bir diğer kaleme oldu.
- **Faiz harcamaları Ekim'de yıllık %328 artışla 61 milyar TL oldu.** Ocak-Ekim döneminde ise %71 artışla 268 milyar TL olarak gerçekleşti. OVP yıl sonu tahmini 329,8 milyar TL.

(milyar TL)	Ekim 2021	Ekim 2022	Yıllık % Değ.	Ocak-Ekim 2021	Ocak-Ekim 2022	Yıllık % Değ.
Harcamalar	131,4	307,4	133,9%	1183,1	2328,2	96,8%
1) Faiz Hariç Harcamalar	117,1	246,3	110,3%	1026,5	2059,9	100,7%
- Personel Giderleri	31,5	63,1	100,0%	291,8	504,2	72,8%
- Sosyal Gv.v. Kur. Devlet Primi	5,1	9,3	81,9%	47,8	78,6	64,4%
- Mal ve Hizmet Alımları	16,6	28,8	73,0%	84,3	177,8	111,0%
- Cari Transferler	43,5	102,9	136,4%	481,2	931,5	93,6%
- Sermaye Giderleri	12,4	25,6	106,8%	77,0	153,2	99,0%
- Sermaye Transferleri	1,0	4,0	288,7%	10,9	26,6	143,6%
- Borç Verme	7,0	12,8	83,1%	33,5	188,1	461,3%
2) Faiz Harcamaları	14,3	61,1	327,6%	156,6	268,3	71,3%
Gelirler	114,0	224,2	96,6%	1104,6	2199,4	99,1%
1) Genel Bütçe Gelirleri	110,9	219,7	98,1%	1075,2	2152,0	100,2%
- Vergi Gelirleri	96,1	181,8	89,2%	904,5	1829,8	102,3%
- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2,0	18,9	851,3%	51,6	96,4	86,9%
- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,3	2,5	706,1%	13,3	26,7	100,5%
- Faizler, Paylar ve Cezalar	12,0	15,4	28,1%	99,5	187,7	88,7%
- Sermaye Gelirleri	0,4	0,7	96,3%	5,2	9,8	88,0%
- Alacaklardan Tahsilat	0,1	0,4	189,0%	1,1	1,7	56,1%
2) Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	2,6	3,4	31,9%	21,6	36,4	68,8%
3) Düzen. ve Denet. Kurumların Gelirleri	0,5	1,1	94,6%	7,8	10,9	40,7%
Bütçe Dengesi	-17,4	-83,3	378,3%	-78,5	-128,8	64,0%
Faiz Dışı Denge	-3,1	-22,1	611,8%	78,1	139,5	78,7%

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağrı Sarıkaya– Baş Ekonomist

Cagri.Sarikaya@akbank.com

Çağlar Yüncüler

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Alp Nasır

Alp.Nasir@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekil, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekil ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekil ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizzat bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekil ve surette Akbank T.A.Ş., Ak Yatırım A.Ş ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

